

Zaaknummer : 01036522
Ons Kenmerk : ODH432500
Datum : 15-08-2022

Beschikking

Wet natuurbescherming - Soortenbescherming

Onderwerp

Op 27 juni 2022 hebben wij van de Zoogdierverseniging, gevestigd aan Toernooiveld 1 te Nijmegen, een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het uitvoeren van monitoring, inventarisatie en onderzoek naar in het wild levende zoogdieren (Mammalia) in de provincie Zuid-Holland.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot in het wild levende zoogdieren (hierna: zoogdieren), genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk doden of vangen van zoogdieren;
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming wat betreft het opzettelijk verstoren van zoogdieren;
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het onder zich hebben of te vervoeren van zoogdieren;
- artikel 3.9, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van niet-selectieve vangmiddelen voor het vangen.

Ook wordt ontheffing gevraagd voor het overtreden van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van zoogdieren van soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van de Wet natuurbescherming;
- artikel 3.24, tweede lid, van de Wet natuurbescherming in samenhang met artikel 3.10 en 3.11 van het Besluit Natuurbescherming, voor wat betreft het zich buiten gebouwen bevinden met een middel, aangewezen bij algemene maatregel van bestuur, dat geschikt is voor het vangen van zoogdieren.
- artikel 3.34, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft het uitzetten van zoogdieren

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 18 april 2022 tot en met 17 april 2027.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing te verlenen aan de Zoogdierverseniging;
- II. voor het vangen van zoogdieren op grond van artikel 3.25, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, de volgende middelen aan te wijzen: mistnetten, (boom)harpvallen, inloopvallen, putvallen en/of het schepnet;
- III. de voorschriften 1 tot en met 12 te verbinden aan deze ontheffing;

- IV. de aanvraag onderdeel te laten zijn van deze ontheffing;
- V. dat deze ontheffing geldig is vanaf de bekendmaking van dit besluit tot en met 30 juni 2027, met mogelijkheid tot verlenging.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

5.1.2e

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen, zoals door ontheffinghouder gemachtigde externe onderzoekbureaus (respectievelijk hun medewerkers) en bij de ontheffinghouder geregistreerde vrijwilligers. De ontheffinghouder blijft verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Alle in voorschrift 1 genoemde (rechts)personen zijn op de hoogte van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven. Dit houdt in dat deze personen geïnstrueerd dienen te worden wat op basis van deze ontheffing is toegestaan en onder welke voorwaarden.
3. De in voorschrift 1 genoemde (rechts)personen beschikken op de plaats waar een handeling wordt verricht waarvoor aanspraak op deze ontheffing wordt gemaakt, over:
 - een (digitale) kopie van deze ontheffing;
 - een bewijs dat zij door de ontheffinghouder gemachtigd zijn, op naam;
 - een geldig legitimatiebewijs; en
 - tonen deze op verzoek aan de daartoe bevoegde toezichthouders en opsporingsambtenaren.
4. De in voorschrift 1 genoemde personen die een handeling verrichten waarvoor aanspraak op deze ontheffing wordt gemaakt, dienen van tevoren door de ontheffinghouder gemachtigd en geregistreerd te zijn op een (digitale) lijst van de ontheffinghouder. Een kopie van de actuele lijst met naam en registratienummer dient jaarlijks met het overzicht genoemd in voorschrift 6, te worden gestuurd aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, Postbus 550, 3300 AN te Dordrecht, telefoonnummer 078-7708585, e-mail: meldingwnb@ozhz.nl onder vermelding van 'flora en fauna'. De personen dienen toestemming te hebben gegeven om zijn/ haar gegevens op deze lijst te delen met bevoegd gezag, toezichthouders en opsporingsambtenaren.
5. Diegene die de handelingen uitvoert waarvoor aanspraak op deze ontheffing wordt gemaakt, dienen aantoonbaar bij de ontheffinghouder geregistreerd te zijn. Deze personen dienen een MBO, HBO of universitaire opleiding in ecologie, biologie of natuurbeheer te hebben gevolgd of daar nog mee bezig te zijn en aantoonbare ervaring met de te verrichten onderzoekshandelingen hebben óf dienen onder direct toezicht te staan van een ecologisch deskundige, die deze registratie, opleiding en veldervaring heeft.
6. De ontheffinghouder dient jaarlijks voor de 15e februari een overzicht van de uitgevoerde onderzoeken, waarvoor in het jaar daarvoor aanspraak op deze ontheffing is gemaakt, te zenden aan de Unit Groen Bodem en Opsporing van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (vs. 4). Dit overzicht bevat tenminste de locatie van het plangebied, het type onderzoek/ methode, de betreffende soorten en het aantal exemplaren dat in het onderzoek betrokken is geweest. Ook dient per soort het aantal dode dieren (karkassen) dat in het voorafgaande jaar is onttrokken/meegenomen voor onderzoek in dit overzicht te worden gezet. Voor de reguliere monitoringsonderzoeken in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (hierna: NEM) (waarbij geen dieren worden gedood) die door vrijwilligers worden uitgevoerd, volstaat een overzicht van het aantal vrijwilligers en welke km-hokken daarbij zijn onderzocht en op welke soortgroepen.

7. De terreinbeheerder of de eigenaar van het onderzoeksgebied dient tijdig op de hoogte te zijn gesteld van de uit te voeren onderzoeken en de tijdsbestekken waarin deze plaatsvinden. Dit geldt ook voor de monitoringsonderzoeken in het kader van het NEM.

Specifieke voorschriften

8. De ontheffinghouder draagt er zorg voor dat bij elk veldonderzoek verstoring van het leefgebied tijdens de voortplantingsperiode of de overwintering van een betrokken soort zo veel als mogelijk voorkomen wordt.
9. Voor het vangen van zoogdieren mag gebruik worden gemaakt van mistnetten, (boom)harpvallen, inloopvallen, putvallen en/of het schepnet.
10. Gevangen zoogdieren worden zo snel mogelijk weer losgelaten op dezelfde plek waar ze ook gevangen zijn, of wanneer deze plek geen geschikt habitat vormt, op een plek die hier direct aan grenst en die de soort op eigen kracht had kunnen bereiken. Voor herintroductie en repopulatie dient altijd een separate ontheffing aangevraagd te worden.
11. Inloopvallen en putvallen voor het vangen van zoogdieren, worden dagelijks gecontroleerd, bij warm (>25 graden Celsius) droog weer dient minimaal drie keer per dag de controle uitgevoerd te worden. Afhankelijk van de weersomstandigheden en de vanglocatie worden voldoende maatregelen getroffen om te voorkomen dat dieren in de val kunnen verdrinken of verdrogen. Waar dit door de onderzoeker of werkgroep-coördinator effectief wordt geacht, worden maatregelen getroffen om predatie te voorkomen. De vangmiddelen dienen zo snel mogelijk na voltooiing van de trek of het onderzoek verwijderd te worden.
12. Indien andere soorten (zoogdieren) als waarvoor het onderzoek is opgezet gevangen worden, dienen deze zo snel mogelijk weer te worden losgelaten op de vangplek of op een plek direct grenzend aan de vangplek.

AANWIJZINGEN VOOR GEBRUIK

- Deze ontheffing is geldig voor een periode van vijf jaar, met mogelijkheid tot verlenging. Gelet op de instemmingen die benodigd zijn om dit besluit te kunnen verlengen, dient een verzoek tot verlenging uiterlijk 6 maanden voor het aflopen van de ontheffingsperiode te worden aangevraagd.
- Deze ontheffing is slechts van toepassing op de aangevraagde soorten en soortgroepen en de in de aanvraag opgenomen handelingen. Als blijkt dat er ten gevolge van deze handelingen verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere dan voorgenoemde soorten en soortgroepen, dan dient hiervoor een aanvullende ontheffing te worden aangevraagd.
- Voor alle soorten – beschermd én onbeschermd – geldt de zorgplicht ex artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Op grond hiervan dient zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te worden voorkomen. Zo dienen gevangen soorten zo snel mogelijk weer in vrijheid te worden gesteld (tenzij in dit besluit anders is bepaald), dient kwetsbaar leefgebied zo min mogelijk te worden betreden en dient (ver)storing ten gevolge van menselijke aanwezigheid en handelen tot een minimum te worden beperkt.
- Gedurende de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 27 juni 2022 hebben wij van de Zoogdierverseniging, gevestigd aan Toernooiveld 1 te Nijmegen, een aanvraag om ontheffing geregistreerd als bedoeld in artikel 3.8, eerste lid, en 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het uitvoeren van monitoring, inventarisatie en onderzoek naar in het wild levende zoogdieren (Mammalia) in de provincie Zuid-Holland.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de volgende verbodsbepalingen met betrekking tot in het wild levende zoogdieren (hierna: zoogdieren), genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn:

- artikel 3.5, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk doden of vangen van zoogdieren;
- artikel 3.5, tweede lid, van de Wnb wat betreft het opzettelijk verstoren van zoogdieren;
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb voor wat betreft het onder zich hebben of te vervoeren van zoogdieren;
- artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb voor wat betreft het gebruik van niet-selectieve vangmiddelen voor het vangen.

Ook wordt ontheffing gevraagd voor het overtreden van de volgende verbodsbepalingen:

- artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb voor wat betreft het opzettelijk vangen en doden van zoogdieren van soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, van de Wet natuurbescherming;
- artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb in samenhang met artikel 3.10 en 3.11 van het Besluit Natuurbescherming, voor wat betreft het zich buiten gebouwen bevinden met een middel, aangewezen bij algemene maatregel van bestuur, dat geschikt is voor het vangen van zoogdieren.
- artikel 3.34, eerste lid, van de Wnb, voor wat betreft het uitzetten van zoogdieren

De ontheffing wordt gevraagd voor de periode van 18 april 2022 tot en met 17 april 2027.

Bij de aanvraag zijn de volgende stukken gevoegd:

- Het protocol mistnetten, Zoogdierverseniging;
- Protocol Zoogdieren – RVO;
- Voorwaarden bij machtigingen veldwerk grondgebonden zoogdieren, Zoogdierverseniging;

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

De aanvraag is getoetst aan de artikelen 3.5, 3.6, 3.8, 3.9, 3.10, 3.24, 3.25 en 3.34 van de Wnb, het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) en aan de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

Zoogdieren komen van nature in Nederland voor, waaronder de het wild levende dieren van soorten genoemd in bijlage IV, onderdeel a bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern, bijlage I van het Verdrag van Bonn of genoemd in bijlage, onderdeel A bij de Wnb.

Op grond van artikel 3.5 van de Wnb is het -onder andere- verboden:

- (zoog)dieren opzettelijk te doden of te vangen (eerste lid);
- (zoog)dieren opzettelijk te verstoren (tweede lid);

Op grond van artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb, is het -onder andere- verboden, anders dan voor verkoop, (zoog)dieren onder zich te hebben of te vervoeren.

Op grond van artikel 3.10 van de Wnb is het -onder andere- verboden:

- (zoog)dieren opzettelijk te doden of te vangen (eerste lid onder a);

Op grond van artikel 3.8 van de Wnb wordt een ontheffing slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- de ontheffing nodig is omdat één van de belangen genoemd in artikel 3.8, vijfde lid onder b, en/of artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb aan de orde is; en
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Op grond van artikel 3.9, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wnb is het verboden om gebruik te maken van vangmiddelen die qua werking en gebruik niet-selectief zijn en welke in elk geval zijn opgenomen in Bijlage VI, onderdeel a, van de Habitatrichtlijn. Op grond van artikel 3.9, tweede lid, van de Wnb kunnen wij ontheffing verlenen van het genoemde verbod. Hierop is artikel 3.8, vijfde lid, van de Wnb van overeenkomstige toepassing.

Op grond van artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb in samenhang met artikel 3.10 en 3.11 van het Bnb is het verboden zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren, of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, indien redelijkerwijs moet worden aangenomen dat die middelen of materialen zullen (kunnen) worden gebruikt voor het doden of vangen van dieren. Voor het vangen van zoogdieren worden verscheidende vangmiddelen gebruikt, welke vallen onder leden c, e van artikel 3.10 en artikel 3.11 van het Bnb. Op grond van artikel 3.25, vierde lid, onder a, van de Wnb kunnen wij ontheffing verlenen van het genoemde verbod.

Op grond van het bepaalde in artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing expliciet de middelen worden aangewezen die voor het vangen van (zoog)dieren mogen worden gebruikt.

Op grond van artikel 3.34, eerste lid, van de Wnb is het verboden (zoog)dieren uit te zetten.

Beoordeling

Aanvraag

De Zoogdierversamenleving vraagt een ontheffing aan voor het verrichten van handelingen ten behoeve van wetenschappelijk, ecologisch en monitoringsonderzoek naar in het wild voorkomende zoogdieren binnen de provincie Zuid-Holland. De Zoogdierversamenleving (hierna ook: de aanvrager) is de landelijke soortenorganisatie voor uitvoering van monitoring, inventarisatie en onderzoek aan zoogdieren. De aanvrager voert dit onderzoek uit met haar vaste medewerkers en circa 1900 leden. Specifieke onderzoeken naar zoogdieren besteedt zij soms uit aan gespecialiseerde onderzoeksbureaus. Monitoring en verspreidingsonderzoek wordt uitgevoerd in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (hierna: NEM-meetnet). Daarnaast verricht ze ecologisch onderzoek en activiteiten met als doelstelling duurzame populaties van inheemse zoogdieren in kaart te brengen te behouden. Zo wordt bijvoorbeeld onderzoek gedaan met diverse cameravallen en mistnetten, (boom)harpvallen, inloopvallen, putvallen en/of het schepnet om de lokale fauna in kaart te brengen, ook wordt onderzoek gedaan aan de populatieontwikkelingen van verschillende vleermuissoorten. In sommige onderzoeken worden dode dieren verzameld en vervoerd om de doodsoorzaak te achterhalen. De activiteiten waarop deze ontheffing ziet zijn in beginsel niet bedoeld om dieren te doden.

Verder organiseert en initieert de aanvrager diverse activiteiten binnen provincie Zuid-Holland, zoals cursussen en excursies en vrijwilligersprojecten gericht op ontwikkeling en behoud van habitat en populaties van diverse inheemse zoogdieren.

Er is in het verleden voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek in Nederland een ontheffing verleend. Het betreft de ontheffing voor verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, afgegeven door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) met het kenmerk: FF/75A/2016/048. Deze ontheffing liep af op 13 april 2022. Per 1 januari 2017 zijn gedeputeerde staten van de provincies bevoegd om ontheffing te verlenen. Op 4 april 2022 is reeds een verlenging van bovengenoemde ontheffing verleend door provincie Gelderland met instemming van de provincies Friesland, Groningen, Drenthe, Flevoland, Noord-Holland, Noord-Brabant en Zeeland voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek met kenmerk 2022-004863.

Overtreding verbodsbepaling(en)

De meeste activiteiten van de aanvrager zijn gericht op de wettelijk beschermde soorten, maar ook algemene (niet per soort beschermde) soorten worden gevangen en geregistreerd in databanken (waaronder NDFF). De onderzoeksmethoden en bijbehorende handelingen staan beschreven in de twee aangeleverde protocollen ('Protocol mistnetten' en het 'Protocol zoogdieren') en de schriftelijke aanvraag.

Vaak is het doel van (een) onderzoek/monitoring meerledig en vereist het per situatie maatwerk en kan bestaan uit één of meerdere van de volgende componenten:

- het monitoren voor trendberekening en verspreidingsonderzoek; daarbij is vangen en hanteren (het met de hand vasthouden) soms noodzakelijk voor een goede determinatie of voor het vaststellen van een soort;
- het evalueren van migratiebewegingen en het habitatgebruik; onderzoeksmethoden hierbij zijn:
 - o vangen met merken;
 - o herkenning op basis van patroon;
 - o zenderen;
- het verzamelen van biometrische gegevens, waarbij na het vangen handelingen nodig zijn voor het bepalen van gewicht, lengte, geslacht etc.
- het vangen en hanteren in het kader van actieve bescherming – en educatieve doeleinden (excursies, stages, cursussen);
- het door gespecialiseerde laboratoria laten uitvoeren van pathologisch onderzoek bij in het veld aangetroffen dode exemplaren van zoogdieren en hiervoor de exemplaren te onttrekken en te vervoeren;

- het voor het vangen benodigde, hanteren en inzetten van in de Wnb verboden niet-selectieve vangmiddelen (o.a. mistnetten) en het buitenshuis in bezit hebben van deze vangmiddelen.

Door de uitvoering van de onderzoeken kunnen individuen van beschermde zoogdieren, opzettelijk gestoord, verstoord of gevangen worden. Hiermee wordt de verbodsbepaling in artikel 3.5, eerste en tweede lid, en artikel 3.10, eerste lid, onder a, van de Wnb overtreden. Bovendien worden dode of levende individuen hierbij vervoerd of onder zich gehouden. Hiermee wordt de verbodsbepaling in artikel 3.6, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Vangmiddelen (artikel 3.9, eerste lid, en 3.24, tweede lid, van de Wnb)

Met het vangen middels een mistnet en een (boom)harpval worden diverse zoogdieren via niet-selectieve wijze gevangen, vervolgens worden de dieren onderzocht, bemonsterd en vrijgelaten. Hiermee wordt artikel 3.9, eerste lid, van de Wnb overtreden. Door het gebruik van een mistnet buiten gebouwen wordt het verbod van artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb overtreden.

Staat van instandhouding

In de aanvraag en de twee aangeleverde protocollen staat beschreven hoe zoveel mogelijk schade aan dieren en hun habitat kan worden voorkomen. De minst invasieve onderzoeksmethode die volstaat voor de onderzoeksdoelstelling dient te worden gekozen, om zo de effecten op de betrokken soorten zo klein mogelijk te houden. Voor een deel van het beoogde onderzoek is het uitvoeren zonder verstoring of vangen niet mogelijk. Voor de meeste onderzoeksvragen volstaat het vangen en hanteren zoals beschreven in de reguliere onderzoeksprotocollen en handleidingen van de Zoogdierverseniging, hierdoor blijven de negatieve effecten als gevolg van onderzoekshandelingen over het algemeen beperkt tot stress tijdens het hanteren.

Deskundigheid

Er wordt geen negatief effect verwacht op de soorten of hun habitats als gevolg van het uitvoeren van de NEM-monitoring. Daarvoor is het wel belangrijk dat de twee protocollen worden opgevolgd, waarvoor de Zoogdierverseniging vrijwilligers opleidt en begeleidt. Een groot deel van het monitoringsonderzoek wordt uitgevoerd door ervaren vrijwilligers, studenten of professionele onderzoekers van externe bureaus die op dat moment aan een onderzoek van de zoogdierverseniging werken. Daarnaast heeft ze een team van professionele onderzoekers in dienst die wetenschappelijk en ecologisch onderzoek uitvoeren naar voorkomende zoogdieren. De waarnemingen (vrijwilligers NEM-meetnetten) gebeuren voor het overgrote deel op het gehoord en op zicht, waarbij de waarnemer zich via een transect of steekproefsgewijs het desbetreffende plot bemonsterd. Vangen van zoogdieren gebeurt op beperkte schaal.

Conclusie staat van instandhouding

Er worden geen negatieve effecten van de onderzoekshandelingen op de staat van instandhouding van de betrokken soorten verwacht. Voor alle soorten is het uitgangspunt dat de staat van instandhouding van de populaties en doelstellingen van Natura2000 niet in het geding komen en dat schade of onnodig lijden te allen tijde zoveel mogelijk wordt voorkomen. De doelstelling van de onderzoeken en handelingen zijn er juist op gericht om ecologische kennis te vergaren, waarmee de gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt en gemonitord. Dit geldt ook voor soorten die in het kader van de Wnb vrijgesteld zijn, maar wel vallen onder de zorgplicht.

Op grond van het vorenstaande zijn wij van mening dat de maatregelen, met inachtneming van de voorschriften, voldoende zijn om negatieve effecten te voorkomen dan wel tot een minimum te beperken en dat de handelingen niet leiden tot verslechtering van de instandhouding van zoogdieren in Zuid-Holland.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd op grond van de belangen 'voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek' en 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats', zoals genoemd in artikel 3.8, vijfde lid, sub b aanhef en onder 4 en onder 1 van de Wnb.

Het ecologisch onderzoek vindt plaats om inzichten te krijgen in de staat van instandhouding, de verspreiding en de ecologische en biologische kennis van in het wild voorkomende zoogdieren in Nederland, deze inzichten te vergroten en kennislacunes hierin te dichten. Met de onderzoeken die de Zoogdierverseniging uitvoert samen met haar partners en vrijwilligers, wordt bijgedragen aan de ecologische kennis voor bescherming, behoud en herstel van populaties en ontwikkeling van de natuurlijke leefomgeving van de inheemse soorten. Deze ecologische kennis wordt ook inzichtelijk gemaakt door veldexcursies, cursussen en het openbaar beschikbaar stellen van bijvoorbeeld handleidingen.

De metingen en monitoring door de NEM dienen om de landelijke- en provinciale trend van een specifieke soort vast te stellen, waarmee ook de landelijke staat van instandhouding beoordeeld kan worden. Ook door BIJ12 en LNV goedgekeurde methodieken worden daarop gebaseerd. Met de provinciale meetnetten worden trend en staat van instandhouding vastgesteld van desbetreffende doelsoorten in Natura 2000-gebieden. Met het uitvoeren van zenderonderzoek kunnen populaties vleermuizen en hun gedrag in kaart worden gebracht. Door ziektekundig onderzoek worden de aanwezigheid en verspreiding van ziektes bij zoogdieren in kaart gebracht en kunnen populaties beter beschermd worden.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de genoemde belangen 'onderzoek en onderwijs' en 'de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op zoogdieren, die als gevolg van de uitvoering van de activiteit optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

De onderzoeken zijn locatie-specifiek, omdat de onderzoeksvraag vaak samenhangt met de verspreiding en het habitatgebruik van de specifieke soort. Zover de onderzoeksvraag en de trefkans het toelaat worden de onderzoeken zodanig uitgevoerd dat zo min mogelijk verstoring in de voortplantingsperiode en winterrustperiode plaatsvindt. Het achterwege laten van de onderzoeken heeft weliswaar een (tijdelijk) minder verstorend effect, maar het onderzoek is nodig. Onderzoek is noodzakelijk om kennis op te doen en uit te breiden over vragen rond de verspreiding, de staat van instandhouding, mogelijke beheermaatregelen of bedreigingen van populaties. Met deze methoden kan ecologische kennis worden verkregen over habitatgebruik, mobiliteit, genetische samenstelling en conditie van populaties en interacties met omgevingsfactoren. Aldus verkregen onderzoeksresultaten vormen de basis voor (wetenschappelijke) adviezen aan beleidsmakers, natuurbeheerders en andere stakeholders. Voor de ecologische onderbouwing van veel besluitvorming in het kader van natuurregeling is de betreffende onderzoeksresultaten essentieel en onmisbaar. Hierdoor kunnen op de lange termijn negatieve effecten op de soorten worden voorkomen of worden beperkt.

Bij het uitvoeren van het onderzoek dient te allen tijde zorg te worden gedragen om de minst schadelijke methode te kiezen en zo verantwoord mogelijk te werken die een toereikend onderzoeksresultaat biedt voor het doel dat wordt nagestreefd. Onderzoeksmethodes dienen te worden geoptimaliseerd per soort(groep) én situatie en zodanig te worden opgezet dat deze zo min mogelijk nadeel voor de dieren en hun habitat veroorzaken. Daar waar mogelijk worden alternatieven gebruikt of ontwikkeld, zoals andere technieken of protocollen om data te verzamelen. De aanvrager doet geregeld methodologisch onderzoek naar de beste vang- en inventarisatiemethoden.

Wij achten voldoende onderbouwd dat, wanneer het onderzoek op de voorgenomen wijze wordt uitgevoerd met de toegepaste middelen en methoden, zo veel mogelijk rekening wordt gehouden met de betrokken soorten. Het uitvoeren van het beoogde onderzoek zal bijdragen aan de kennisopbouw, behoud en ontwikkeling van de aangevraagde beschermde soortgroepen en hun leefgebieden. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing om de benodigde inzichten te verkrijgen.

Beoordeling en aanwijzing aangevraagde middelen en methoden

Op grond van artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb, moeten in een ontheffing de middelen en methoden worden aangewezen die voor het vangen en doden van dieren worden gebruikt.

Vangen

Voor het vangen van zoogdieren wordt gebruik gemaakt van mistnetten, (boom)harpvallen, inloopvallen, putvallen en/of het schepnet. Als zodanig hebben wij deze middelen in voorliggend besluit expliciet aangewezen. Het gebruik van bovengenoemde middelen staat toegelicht in de aanvraag. Hierna volgt een korte toelichting op het gebruik van de diverse vangmiddelen.

Mistnetten en (boom)harpvallen

Mistnetten en harpvallen zijn beide middelen voor het vangen van vleermuizen. Mistnetten zijn fijnmazig en worden derhalve niet waargenomen door vleermuizen. Harpvallen bestaan uit een netwerk van verticaal gespannen draden, welke ook 'onzichtbaar' zijn voor vleermuizen. De vleermuizen vliegen tijdens de vlucht in het net, dan wel harpval en kunnen vervolgens verzameld worden voor onderzoek. Daarna worden de gevangen individuen zo snel mogelijk weer losgelaten.

Schepnet

In uitzonderlijke gevallen kunnen vleermuizen worden afgevangen bij de uitvliegopening van een verblijfplaats middels een schepnet (of een boomharpval) ten behoeve van een zekere soortdeterminatie. Net als bij mistnetten en harpvallen worden de individuen gevangen en na determinatie weer vrijgelaten.

Inloopvallen en putvallen

Deze middelen zijn met name bedoeld voor het vangen van kleine zoogdieren. Beide kunnen worden voorzien van lokaas en zijn een geschikte passieve manier van vangen. De vallen dienen regelmatig te worden gecontroleerd en gevangen individuen dienen zo spoedig mogelijk na het onderzoek in vrijheid worden gesteld in de nabijheid van de vangstlocatie. Dit hebben wij vastgelegd in de voorschriften.

Gebruikers van bovengenoemde vangmiddelen zijn ervoor opgeleid om deze vangmiddelen op een juiste en zorgvuldige wijze toe te passen, zonder dat deze onnodige schade aan de soorten veroorzaken. Ervaren onderzoekers zien erop toe dat dit ook in de praktijk gebeurt. Voor elk onderzoek wordt verder de meest optimale keuze voor de vangmethode afgewogen en ingezet.

Wij oordelen dat de onderzoeksmethoden, indien toegepast conform de daarvoor bestemde protocollen, en de vangmiddelen functioneel zijn en in lijn met de onderzoeksdoelstellingen. De aangevraagde vangmiddelen vinden wij daarvoor doeltreffend, passend en mogelijk noodzakelijk. Deze middelen worden dan ook aangewezen als toegestane vangmiddelen. Door het gebruik van onder andere inloopvallen, putvallen en netten buiten gebouwen wordt het verbod van artikel 3.24, tweede lid, van de Wnb in samenhang met artikel 3.10 van het Bnb overtreden. Gelet op het bovenstaande verlenen wij hiervoor ook ontheffing.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren. Die mogelijkheid geldt bijvoorbeeld voor de uitvoering van onderzoek in Natura 2000-gebieden.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.8, eerste lid, artikel 3.9, tweede lid, en artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met 3.8, vijfde lid, en artikel 3.25, vierde lid, onder a, van de Wnb worden verleend.